Dubrovački vjesnik, 18.8.2018, str. 32, A3

Evidencijski broj / Article ID: 18166881
Vrsta novine / Frequency: Tjedna
Zemlja porijekla / Country of origin: Hrvatska
Rubrika / Section:

IGRE U MOM SRCU

Václav Havel na skalinima Talira 2000.

I TO SU (BILE?) IGRE!

Piše: Vedran Benić

Može li se danas uopće zamisliti ovakav raspored programa Igara: "Dundo Maroje" 24.VII, 1., 8. i 15.VIII. "Kafetarija" 29.VII, 7. i 13.VIII. „Heraklo" 19. i 31.VII, 6.VIII. Program je iz 1978. godine!Danas bi se te predstave odigrale u blokovima, u tri ili četiri dana zaredom. Ovako „raštrkani" program postojao je u onim financijski sretnim vremenima kada je bilo moguće održavati ono što se zvalo „Festivalski dramski ansambl", pa su se predstave u cijelosti pripremale u Dubrovniku, a njihovi akteri ljeti praktično živjeli u Gradu. „Godinama sam tamo boravio po dva mjeseca svakog ljeta i od glumca postao mještanin", rekao je u jednom interviewu Rade Šerbedžija. Na Igre je došao nakon prve godine Akademije: „Statirao sam u Othellu, kao treći oficir Ljube Tadića..." Osobno sam i od mnogih drugih glumaca čuo koliko im je mnogo značilo sudjelovanje na Igrama za vrijeme studija. Stoga sam oduševljen ovogodišnjim povratkom akademaca u Dubrovnik s njihovim „Odbrojavanjem – na piru s Držićem i Nalješkovićem". Nekad davno, uz glumce, svih 45 festivalskih dana boravili bi u Gradu ugledni kazališni i glazbeni kritičari, pa i tonska kola RTZ parkirana ondje gdje je danas Držićev spomenik! Ne kukam za „dobrim, starim vremenima", nego želim ukazati na činjenicu da su glumci tada u Gradu bili „domaći", što se itekako osjećalo u betulama i noćnim svratištima. Najprije unutar zidina, od „Pera Lera", „Garišta", „Višnjice", „Mljekare" i drugih, pa onda izvan Grada redom od „Loze", „Tonija" (kasnije „Mire Neretvanke") i „Tenisa", do zadnje postaje u „Oceanu", na tri tarace ispod platana, ondje gdje danas parkiraju motori (zapravo, povijesno bi ispravniji naziv bio u „Šunje", jer se prvi „Ocean" nalazio u današnjoj zgradi HTZ na Pilama). U„Ocean" o kojem ja pišem, slilo bi se u neko doba sve ono što je u Dubrovniku htjelo dočekati zoru. Pekle su se „tone" ćevapčića, popili hektolitri dubrovačkog „bijelog" uz „vječnu"uzrečicu da je od njega lošije jedino - dubrovačko „crno"!Glumci su bili redovito bučni, izbila bi ponekad i žučna svađa između redatelja i kazališnih kritičara. Jednako su u „Ocean" zalazili pijanci, gospari kojima se dogodila „dizgracija", oni koji su osluškivali po službenoj dužnosti,pa i mnogi beogradski razmetljivci koji su u „Okeanu" neizostavno isticali da im „ćale radi u SIP-u", što je bio kao neki statusni simbol. U bivšoj državi, naime, SSIP je bila kratica Savezni sekretarijat za inostrane poslove. Dok je u obližnjoj „Dubravci" svirao violinski sastav, u „Oceanu" su, da „kazin"bude veći, nastupali- narodnjaci! „Ima tu onih u večernjim haljinama po modi i onih fizičkih radnika, elite i običnih ljudi, ali tu se svi jednako ponašaju", izjavila je za ljetni „Laus" 1979. mlada sarajevska pjevačica Badema Čelić. Jedino joj je roštilj znao zasmetati: „Neku večer umalo nisam crkla, kad sam htjela da uzmem vazduh i povukla taj dim!"

A onda, s dolaskom novih mladih glumačkih naraštaja, od ljeta 1983. počela je rasti slava kultnog kafića „Talir", toliko da su jednog ljeta glumci skupljali potpise da „Talir" postane službeni Klub DLJI. Sve to isključivo zahvaljujući Franu Cetiniću koji je u četiri desetljeća bavljenja ugostiteljstvom imao iznimni osjećaj za kulturu, često i na račun vlastite štete. U kolumni „Gore, dolje i obratno" u „Dubrovačkom"1989. zapisao sam da je Frano organizirao „treba li uopće naglašavati – na svoj račun, bogati prijem nakon premijere musicala 'Dundo Maroje', koji je okupio ljude od umjetnosti, a bogami i mnoge dubrovačke zvaničnike". Epilog: Sudac za prekršaje kaznio ga je s milijun dinara, jer je te večeri prekoračio radno vrijeme! „Talir" je s Franom u mirovinu otišao 2012. Iznimno lijepe riječi o njemu rekao je 2000. godine pokojni češki predsjednik Vaclav Havel, kada je, instinktom umjetnika, a na užas svoga osiguranja, nakon večere u „Nautici" došao sjesti u „Talira" na skaline: „Popiti piće na skalinima ispred 'Talira' znači biti u Dubrovniku, osjetiti ga!".